

Lesbisk selvtillit – lesbisk helse

Lesbiske kvinner utgjør en minoritet i samfunnet og utsettes for minoritetsstress. Hvordan den enkelte kvinnen mestrer stress påvirker hennes helse og identitet.

– Lesbiske kvinner i Norge har stort sett like god helse som heterofile kvinner, men det er noe større hyppighet av depressive plager. Det er bred enighet om at disse plagene skyldes minoritetsstress, den økte belastningen det er å tilhøre en stigmatisert gruppe, forteller Mari Bjørkman. Hun har utført tre kvalitative studier der lesbiske kvinner forteller om betydningen av åpenhet overfor allmennlegen og erfaringer i møte med helsevesenet.

– Vi ønsket å lære av lesbiske kvinners erfaringer og få kunnskap som kan bidra til gode helsetjenester og bedre helse for dem. I våre studier fant vi at det er viktig å kunne fortelle om sin seksuelle orientering til allmennlegen – for å bli sett som den man er og fordi det kan ha medisinsk relevans, forklarer Bjørkman.

– Vi fant også at noen leger hadde god kunnskap om lesbiskspesifikke helseforhold og demonstrerte positiv holdning til pasien-

ten, mens andre visste lite, ble ubekvemme og ga kvinnen utilfredsstillende behandling. Mange tok det for gitt at pasienten var heterofil, noe som gjorde det vanskelig for henne å fortelle om sin orientering, sier hun.

Den tredje studien hadde et salutogent perspektiv, med hovedvekt på gode mestringsmåter. – Her fant vi at åpenhetskompetanse, nemlig at den lesbiske vurderer hvor relevant det er å fortelle om sin seksuelle orientering, prøver å forutsi motpartens reaksjon og velger formidlingsmåte, var viktig for å mestre spørsmålet om åpenhet. Grunnlaget for mestringsmåtene var lesbisk selvtillit, en sterk tro på at det å være lesbisk er naturlig og likeverdig med det å være heterofil, avslutter Bjørkman.

Ingrid Skinfo Rokstad

ingrid.rokstad@legeforeningen.no
 Tidsskriftet

Mari Bjørkman.
 Foto privat

Disputas

Mari Bjørkman disputerte 14.9. 2012 for ph.d.-graden ved Universitetet i Bergen med avhandlingen *Lesbisk selvtillit – lesbisk helse. Utfordringer og mestringsstrategier hos lesbiske kvinner.*

Bedre diagnostikk av porfyrier

Mangel på kunnskapsbaserte retningslinjer er en stor utfordring for korrekt diagnostikk og behandling av pasienter med porfyri.

Porfyrier er en gruppe sjeldne, i hovedsak arvelige metabolske sykdommer. Akutte porfyrier kan gi livstruende anfall med magesmerter og neurologiske og psykiske symptomer. Andre porfyrier kan gi blemmer eller sterke smerter i hud som utsettes for lys.

– Disse symptomene forekommer også ved andre, langt vanligere tilstander. Ofte tenker ikke legen på porfyri som mulig årsak til pasientens plager, sier Aasne K. Aarsand.

For å stille riktig diagnose må de riktige prøvene blir undersøkt og analyseresultatene må tolkes riktig.

– Porfobilinogen (PBG) i urin er en viktig markør for å diagnostisere og monitorere pasienter med akutt intermitterende porfyri. Vi har vist at mengden porfobilinogen i urinen varierer over tid. Dette er viktig når man skal vurdere pasienter med et mulig akutt anfall, sier Aarsand.

Porphyria cutanea tarda (PCT) gir blemmer og skjør hud. Om lag halvparten av de norske pasientene med denne sykdommen har en arvelig variant.

– Vi har undersøkt en stor gruppe av disse pasientene i Norge og funnet at analyse av enzymet uroporfyrinogendekarboksylase kan brukes til å identifisere dem som har den arvelige formen, sier hun.

– Vi trenger mer kunnskap om hvordan porfobilinogen og andre markører kan brukes for å identifisere pasienter med økt risiko for komplikasjoner. Det er nødvendig å samle data fra flere land. Vi etablerer derfor et europeisk porfyriregister, som jevnlig vil samle inn kliniske data. Nasjonalt kompetansesenter for porfyri sykdommer (NAPOS) er ansvarlig for registeret, sier Aarsand. – Målet med registeret er å få bedre forståelse for sykdomsforløpet og å evaluere behandlingen – for dermed gi grunnlag for å utvikle bedre helsetilbud for pasientene.

Anne Forus

anneforus@hotmail.com
 Tidsskriftet

Aasne K. Aarsand.
 Foto Øyvind Blom

Disputas

Aasne K. Aarsand disputerte for ph.d.-graden ved Universitetet i Bergen 2.11. 2012. Tittel på avhandlingen er *Diagnosing and monitoring the porphyrias. With special emphasis on how to interpret changes in urinary porphobilinogen in acute intermittent porphyria, differentiate sporadic and familial porphyria cutanea tarda and on the performance of specialist porphyria laboratories.*